

Professor Rubin, Hr. Arvin eller Dr. Næsgaard har nogen Sinde — mig bekendt — været med til at kræve større Kundskabsmængde i Skolen, og de har navnlig ikke været med til at forberede Almenskoleloven af 1903, hvis det var den, det ærede Medlem sigtede til. Her kan kun være Tale om min Ringhed. Men hvis nu det ærede Medlem vil opponere imod mig og mine Skoleideer, saa vilde det være rimeligt, om han gik op til den yderst elskværdige og altid tjenstvillige Bibliotekar, vi har her i Rigsdagen, og bad ham om at fremskaffe nogle Udtalelser af mig, hvoraf det ærede Medlem kunde se mit Standpunkt.

Det har det ærede Medlem ikke gjort, skønt det havde været saa let. Nu skal jeg tillade mig at citere et lille Stykke af en Artikel fra 1896. Den ligger altsaa ca. 30 Aar tilbage i Tiden. Selv om det er en begyndende Virksomhed fra min Side, saa er det dog en offentlig Udtalelse fra min Side, som det ærede Medlem kunde have holdt sig til. Her staar følgende: „En væsentlig Opgave ved dette Fag“ — det er Naturhistorie — „er at vække Disciplens Sans for Naturen, det vil sige selve den levende Natur, ikke den døde, der ligger hengemt i en Kasse med Billeder af Planter og Dyr. Han skal blive en Iagttager i det frie og lære at lægge Mærke ikke blot til Dyrets og Plantens Bygning, Morfologi, men ogsaa til deres Levevis, Biologi; og han skal forstaa disse i deres Sammenhæng. Men dernæst skal han, naar han først har tilegnet sig en Del Enkeltheder, forstaa at ordne disse paa naturlig Maade for at skaffe sig Overblik. Og alt dette skal ske saa vidt muligt efter eget Initiativ og ved egen Hjælp.“ Det er mit Program for ca. 30 Aar siden, og jeg har gentaget det mange Gange. Jeg vil blot tillade mig at citere nogle ganske faa Linier af en Afhandling i „Vor Ungdom“ for 1900, hvor der staar: „I Stedet for at lægge saa megen Vægt paa alle de unyttige Hukommelses-Enkeltheder bør derfor Undervisningen indrettes saadan, at Eleverne lærer at se og forstaa og, hvad der er endnu vigtigere, saaledes, at de faar Lyst til at undersøge og begribe, overalt hvor der tilbydes sig en Lejlighed. Det er Forskertrangen først og fremmest og dernæst Forskerønnen, vi skal lægge Vind paa.“

Jeg beder det høje Ting forstaa, hvad det er for en Værdi, man kan tillægge et æret Medlems Sagkundskab, naar han her i Tinget staar og fortæller om mig, at jeg har fremmet en Udvikling i Retning af Kundskabsskole og Lektie læsning. Man skulde ikke tro, at det var muligt.

Det ærede Medlem er ogsaa paa Vildspor, naar han taler om, at der ikke er Tillid til Statens Lærerhøjskole, efter at jeg har overtaget Ledelsen. Det kan jeg fatte mig kort om efter de Oplysninger, den højtærede Minister har givet. Jeg skal kun tilføje, at der ude paa mit Bord ligger et Andragende fra en Kreds af Friskolelærere om at faa indrettet Kursus, og at disse Friskolelærere er saa lidt bange for Statens Lærerhøjskole, at deres Andragende gaar ud paa, om de maa faa Kursus i 6 Sommerferier efter hinanden. Naar det ikke er fremmet videre, kommer det af, at jeg forhandler med dem om i Stedet for at tage et Aarskursus, som jeg for min Del anser for mere formaalstjenligt, mere udbyttegivende for dem. Man ser altsaa, at endogsaa fra denne Kreds, den grundtvigske Friskolekreds, er der en saadan Tillid til Statens Lærerhøjskole, at de ønsker et saadant Kursus og er villige til at være der i 6 Sommerferier efter hinanden. Derfor imødeser jeg Angreb fra de ærede Medlemmer af Venstre i Fremtiden med samme Sindsro som den, hvormed jeg her har hørt paa de fuldstændig vildførende og urimelige Bemærkninger, de ærede Medlemmer har fremsat.

Paa et Punkt har jeg gjort Venstre Uret. Jeg har sagt i min første Tale, at Partiet Venstre i Indledningen til den store Skolekommissions Betænkning ikke har udtalt sig om sin Stilling til Spørgsmaalet om Børns størst mulige Selvvirksomhed i Skolen. Det er formelt rigtigt, saa hvad det angaar, har jeg det ligesom det ærede Medlem Hr. N. Neergaard, men det er reelt alligevel forkert, fordi Venstre har udtalt sig et andet Sted om Sagen. Det har udtalt sig sammen med alle andre Partier i Skolekommissionens Betænkning Side 81, i et Stykke, som jeg beder den højtærede Formand tillade mig at læse op. Det vedrører Folkeskolen og lyder saaledes: „Uden i saa Henseende at ville binde Udviklingen til ganske bestemte Baner har Kommissionen“ — det er altsaa hele Kommissionen — „ment i særlig Grad at maatte henlede Opmærksomheden paa de rige Frugter, som en Opmuntring af Barnets Selvvirksomhed under Skolearbejdet kan give, og den Interesse for og Kærlighed til Skolen og dens Virksomhed, som en vel tilrettelagt Undervisning, der tager Barnets Initiativ og Arbejdsiver i sin Tjeneste paa rette Maade, kan fremkalde, og man har derfor i de herhenhørende Bestemmelser givet Anvisning paa, at Undervisningen i størst muligt Omfang bør bygge paa Barnets Selvvirksomhed“. Alle Partier